

Una llengua és un mercat - Jesús Royo

Jesús Royo va néixer al barri del Guinardó de Barcelona al si d'una família d'immigrants procedent de la Rioja. Es va llicenciar en Filologia Catalana i actualment és professor de català. *Una llengua és un mercat*, un llibre fluid i alhora dens que analitza la llengua des d'una òptica radicalment diferent de l'habitual, va guanyar el premi Joaquim Xirau d'assaig

Com tota dissidència, coincideix en alguns punts amb altres dissidències recents. En el camp de la normativa, sosté que la funció comunicativa de la llengua ha d'estar per damunt de la funció identificativa, i que els acadèmics han de connectar més amb la realitat i no convertir la llengua en un ritual sagrat o estèril. En el camp de la normalització, alerta sobre el procés de substitució lingüística (la llengua de tots tendeix a substituir la llengua d'alguns) i manté que la integració a Europa i la globalització de l'espai comunicatiu fan necessària una política lingüística decidida. Com a contribució personal, a part de l'estil concís i aforístic, posa l'accent en la condició mercantil de la llengua: "Que es parli en català no depèn de la força de voluntat de la gent (...). Parlar en català és un resultat de les condicions exteriors. L'individu com a tal no hi té res a dir. És qüestió de lleis, de mercat i de moneda". Jesús Royo considera tan inútil el convenciment i el voluntarisme lingüístic *-Depèn de tu-* com el gest del ciutadà que intenta reduir el forat a la capa d'ozó deixant de comprar esprais.

La primera part del llibre està destinada a demostrar que la substitució lingüística "és el resultat d'una valoració que fa el nou parlant: aprenc aquesta llengua perquè se'm fa necessària, és la llengua vigent". I, com afirma Royo, la llengua vigent a Catalunya és el castellà. Abandonar el conflicte al voluntarisme dels afectats implica apostar per la desaparició de la llengua de reserva davant la llengua comuna.

Després d'aquesta introducció demostrativa, el llibre tomba cap a l'especulació filosòfica de ressonàncies socio-polítiques: Royo desempolssa el marxisme, parla de salari, de plusvàlua i de capital, i apunta un teoria del comerç com a "activitat comunicativa per excel·lència" i del mercat com a "diàleg entre necessitats i cost". L'autor, instal·lat en arenes movedisses, facilita una sèrie d'aforismes: "Treballar és dir", "El treball és la quantitat de significat afegit a la naturalesa", "Parlar és una compra-venda", "Dominar la llengua és controlar el mercat". La conclusió és que el que cal no és reclamar la catalanitat de les intervencions dels catalanoparlants, sinó la catalanitat del mercat comunicatiu. En el pla supralingüístic, Royo aplica la reducció "burgèsia catalana vs proletariat castellà" i les conegudes teories de Jordi Solé Tura en el sentit que el nacionalisme és l'instrument de la burgesia.

En la tercera i última part del llibre, el discurs de Royo abandona les abstraccions i desenvolupa les que al seu parer són les condicions internes per a la supervivència del català: la unificació dels dialectes, la integració de la immigració, la constitució d'un mercat català, la implantació d'una política lingüística decidida i la utilització correcta dels progressos tecnològics (aquesta última en la línia conscientment utòpica del Vázquez Montalbán de *La palabra libre en la ciudad libre*).

És difícil que algun lector coincideixi amb tots els plantejaments d'aquest llibre, escrit de manera especulativa i interdisciplinària amb col·laboracions bibliogràfiques tan dispars com les de Bergson o Mircea Eliade. En tot cas, Jesús Royo fa una sèrie d'aportacions valuosíssimes i innovadores en el panorama lingüístic català, com ara l'oposició llengua selecta-mercant --"¿Per què preferim que estigui en català el rètol d'una resta púnica abans que una bossa de patates fregides?"-- o la proposta de destranscendentalització de la llengua com a via bàsica per a la supervivència comunicativa del català. En altres plans, alerta sobre l'afany doctrinari de fer coincidir automàticament la superestructura cultural amb la infraestructura econòmica o la reducció de Catalunya a Barcelona.